

CLAIM 3.

STANDAARDEN WORDEN NIET VERLAAGD

Feit of fabel?

"Aantasting van onze sociale- en milieustandaarden, alsmede van onze hoge standaard van voedsel veiligheid is voor het kabinet niet acceptabel. Daar wordt dan ook niet over onderhandeld. Nederland heeft ten aanzien hiervan een rode lijn getrokken" 1
-Lilianne Ploumen, minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

De Europese Commissie claimt dat onze standaarden onderhandelbaar zijn. Toch weten we dat door TTIP regelgeving wordt afgezwakt en naar beneden bijgesteld. Dat gebeurt zelfs nu al, nog voordat het verdrag in werking is getreden.

Wanneer het gaat om handelsverdragen, denk je niet snel aan onderwerpen zoals voedselveiligheid en chemicaliën. Toch gaat TTIP minder om het wegnemen van traditionele handelsbarrières als import- en exportbelastingen en quota's, maar steeds meer om het gelijktrekken van regelgeving. Het doel is om een 'gelijk speelveld' te creëren waar bedrijven volgens dezelfde regels met elkaar kunnen concurreren.² Handelsbarrières, zoals

verschillen in milieu- en voedselstandaarden, zitten hierbij in de weg. Volgens de Commissie is het uitgangspunt van de onderhandelingen om te zien waar de regelgeving van de EU en de VS onnodig uiteenlopen.³ Er zijn fundamentele verschillen in de bestaande regelgeving, maar desondanks verzekert handelscommissaris Cecilia Malmström dat "het gelijkschakelen van Europese en Amerikaanse regels niet ten koste gaat van het milieu, de gezondheid, veiligheid of consumentenbescherming."⁴ De Commissie noemt onze standaarden onderhandelbaar.⁵

Verschillende benadering van veiligheid

De kern van het probleem zit in de manier waarop Europa en de VS omgaan met veiligheid. In de EU bestaat het voorzorgsprincipe dat inhoudt dat een stof verboden is, tenzij is bewezen dat deze niet schadelijk is voor mens en/of milieu. In de VS is dit omgekeerd: een stof wordt alleen verboden als wetenschappelijk bewezen is dat deze schadelijk is. Het verschil in benadering is de reden dat regelgeving in de EU vaak veel strikter is dan in de VS.

De onderhandelaars kunnen hier op twee manieren mee omgaan, door de regels te 'harmoniseren' (lees: hetzelfde te maken) of door elkaars regelgeving te erkennen als gelijkwaardig. Zowel harmonisering als wederzijdse erkenning zal leiden tot lagere standaarden.

Het is onmogelijk om regelgeving gelijk te trekken zonder Europese of Amerikaanse standaarden aan te tasten. Elk mogelijk resultaat van de onderhandelingen zal per definitie tussen eerdere standaarden in liggen, wat een verlaging van de hoogste standaard betekent. Ook minister Ploumen lijkt dit te begrijpen wanneer ze zegt: "Ik ben er in het algemeen op tegen als het laagste punt het compromis zou worden. Ik sluit niet uit dat je dat soms bij een deelonderwerp moet doen."⁶

Om de problemen van harmonisering te omzeilen spreken onderhandelaars ook wel over 'wederzijdse erkenning' van elkaars standaarden en regelgeving.⁷ Dit betekent in de praktijk dat Amerikaanse producten die niet aan Europese standaarden voldoen toch hun weg naar de Europese markt vinden (en andersom). Wederzijdse erkenning zal daarnaast leiden tot een *race to the bottom*. Bedrijven die aan hogere eisen moeten voldoen, zullen ook hogere productiekosten hebben, en kunnen daardoor niet concurreren met minder gereguleerde en dus goedkopere producten. In de praktijk is de kans daarom groot dat door wederzijdse erkenning de laagste standaard uiteindelijk de norm wordt.

Lagere standaarden aan beide kanten van de oceaan

Juist in de sectoren waar de regelgeving van de EU en de VS het meest uiteenloopt, landbouw en chemie, valt de meeste winst te behalen en zijn de belangen van de industrie het grootst. Zo zijn er op basis van het genoemde voorzorgsprincipe in de EU op het gebied van cosmetica 1.377 chemische stoffen verboden⁸ tegenover 11 in de VS.⁹ De voornaamste voorstanders van harmonisering van regelgeving zijn dan ook de chemische en de landbouwindustrie aan beide zijden van de oceaan. De belangen van deze industrieën om hun winsten te

vergroten, staan haaks op het belang dat burgers hebben bij hoge standaarden. Ook individuele staten in de VS vrezen voor aantasting van hun standaarden. Op dit moment gaat wetgeving om milieu- en arbeidsnormen te beschermen in veel staten verder dan wat op nationaal niveau mogelijk is. Zo hebben dertig Amerikaanse staten strengere regels rondom het gebruik van gevaarlijk chemisch materiaal dan op nationaal niveau bestaan. De EU dringt erop aan dat de in TTIP vastgelegde afspraken ook gaan gelden voor individuele staten. Er wordt gevreesd dat bestaande regels worden aangetast als door de centrale overheid in TTIP lagere normen worden afgesproken.

Standaarden nu al verlaagd

Op dit moment is al duidelijk dat standaarden niet alleen in de toekomst kunnen worden verlaagd. Het gebeurt nu al. Om de TTIP-onderhandelingen soepeler te laten verlopen is de Europese richtlijn voor hormoonverstorende stoffen vertraagd (zie box), het vervuilde label voor teerzandolie geschrapt (zie claim 6) en het verbod op het gebruik van melkzuur in de vleesverwerkingsindustrie opgeheven. En er zijn nog meer voorbeelden.¹⁰ Europarlementariër Marietje Schaake die zich openlijk achter het handelsverdrag schaaft, bevestigt dit. Ze doet de vrees dat TTIP zou leiden tot

de verlaging van Europese standaarden af als "een spin die maar doorgezet wordt." Maar op haar eigen blog schrijft Schaake: "Het verbod op melkzuur is opgeheven om vertrouwen te kweken bij de Amerikanen".¹¹

Nu en in de toekomst zal TTIP leiden tot toenemende druk om standaarden te verlagen. Daar waar de belangen van de industrie het grootst zijn, neemt ook de druk op consumenten en voedselveiligheid toe.

TTIP: GEVAAR VOOR GEZONDHEID EN VEILIGHEID

Hormoonverstorende stoffen zijn chemicaliën die in verband worden gebracht met het veroorzaken van kanker, diabetes en overgewicht. Er zijn bijna duizend van dit soort stoffen geïdentificeerd die op vele manieren worden toegepast, variërend van pesticiden tot cosmetica.

Daarom begon de EU in 2009 aan een richtlijn die het gebruik hiervan zoveel mogelijk moet beperken. Door een intensieve lobby vanuit de chemiesector is deze wetgeving nog altijd niet van kracht. De gebruikte strategieën: het overdrijven van de kosten van de invoering van de richtlijn, het in diskrediet brengen van wetenschappe-

lijk onderzoek dat een verbod op deze schadelijke stoffen ondersteunt en het inzetten van bureaucratische middelen om tijd te rekken.

TTIP is nieuw in het arsenaal van het bedrijfsleven en wordt dankbaar ingezet om de inhoud van de richtlijn af te zwakken. TTIP gaat ten slotte om het zoveel mogelijk gelijkgeschakelen van de Europese en Amerikaanse wetgeving. Een nieuwe richtlijn rondom hormoonverstorende stoffen in de EU staat haaks op deze doelstelling, aldus de Amerikaanse belangenorganisatie van de chemische industrie. Zij aan zij met Europese chemiegiganten als Bayer en BASF verzetten zij zich tegen de richtlijn vanwege “de vergaande negatieve gevolgen voor mondiale handel”.

1 Brief van de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Den Haag, 9 april 2015, nr. 1481. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-21501-02-1481.pdf>

2 European Commission, Directives for the negotiation on the Transatlantic Trade and Investment Partnership between the European Union and the United States of America. <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11103-2013-DCL-1/en/pdf>

3 European Commission (2013) FAQ on the EU-US Transatlantic Trade and Investment Partnership ('TTIP'). http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/may/tradoc_151351.pdf

4 Malmström, C. Cutting red tape, safeguarding standards – regulatory cooperation in EU-US trade talks, 10 February 2015. https://ec.europa.eu/commission/2014-2019/malmstrom/blog/cutting-red-tape-safeguarding-standards-regulatory-cooperation-eu-us-trade-talks_en

5 European Commission, Questions and Answers, 20 January 2015. (Screenshot januari 2015 via de WayBack-Machine, de commissie heeft deze quote onlangs verwijderd). https://web.archive.org/web/20150120063854/http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ttip/about-ttip/questions-and-answers/index_en.htm

6 Ploumen. Verslag van een algemeen overleg, gehouden op 13 februari 2014, over de RBZ-Handelsraad, p. 19. <http://www.tweedekamer.nl/vergaderingen/commissievergaderingen/details?id=2014A00070>

7 CEPR (2013). Reducing Transatlantic barriers to Trade and Investment – An economic assessment, p.7. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150737.pdf

8 European Commission Health and Consumers, List of Substances Prohibited in Cosmetic Products. http://ec.europa.eu/consumers/cosmetics/cosing/index.cfm?fuseaction=search.results&annex_v2=II&search

9 Goyens, M. Cosmetic products: What TTIP will not make up, 8 August 2014. <http://www.beuc.eu/blog/325/>

10 Bas van Beek, Sophia Beunder en Jilles Mast. 'De Wetenschap is uit het raam gegooid', Vrij Nederland, 22 mei 2015. <http://www.vn.nl/Archief/Politiek/Artikel-Politiek/De-wetenschap-is-uit-het-raam-gegooid.htm>

11 Schaake, M. Blog: Veel gestelde vragen over het Transatlantic Trade Investment Partnership (TTIP), 12 juni 2013. <http://www.marijteschaake.eu/nl/2013/06/15357/>

12 Corporate Europe Observatory (2015) A toxic affair: How the chemical lobby blocked action on hormone disrupting chemicals. <http://corporateeurope.org/pressreleases/2015/05/toxic-affair-how-chemical-lobby-blocked-action-hormone-disrupting-chemicals>

13 Gezamenlijke lobbybrief van CropLife America en American Chemistry Council aan Jim Jones, Consideration of Endocrine Disruptors in the EU. www.americanchemistry.com/Policy/Chemical-Safety/Endocrine-Disruption/ACC-CropLife-America-Letter.pdf

Dit is hoofdstuk 3 uit de publicatie 'Feiten & Fabels: 10 claims over TTIP' van PAJ, SOMO en TNI. De volledige publicatie is online te vinden op www.authentiekejournalistiek.org, www.somo.nl of www.tni.org en www.stopttip.nl/feitenfabels

Colofon

Titel Feiten en Fabels: 10 claims over TTIP

Uitgegeven door Platform Authentieke Journalistiek (PAJ), Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO), Transnational Institute (TNI)

Auteurs Bas van Beek, Sophia Beunder, Roeline Knottnerus, Jilles Mast, Roos van Os en Hilde van der Pas

Eindredactie Noor Backers

Vormgeving Karen Paalman, www.getlos.nl

Illustraties Milo Rottinghuis, www.milo.nu

ISBN 978-94-6207-065-3

September 2015

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt met financiële steun van de Europese Commissie (d.m.v. het project: "Making EU investment work for sustainable development"), het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken en het Sigrid Rausing Fonds. De auteurs zijn exclusief verantwoordelijk voor de inhoud van de publicatie en de wijze waarop deze gebruikt wordt.